

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Baptismo Et Confirmatione - Dvobus Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

II. Probatur ex Scriptura Sacramentum Confirmationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53934)

Dialogo contra Luciferianos, crassissimum est mendacium. Nam in eo Dialogo solum explicat S. Hieronymus, quomodo dari dicatur Spiritus sanctus per manus impositionem, cum etiam ante in Baptismo datus sit: sed neque Montanum, ac Tertullianum, neque sanctos Episcopos Cornelium, & Cyprianum nominat; tantum abest, ut eos refellat, ut mentitur Kemnitius. Neque ex eo, quod Hieronymus dicit, in Baptismo dari Spiritum sanctum, sequitur refutari sententiam Tertulliani, & Cypriani, qui dicunt dari in Confirmatione: alioquin Hieronymus refutasset etiam Lucam, qui ait, Actor. 8. *Non dum enim in quenquam illorum venerat, sed baptizantur in nomine Domini Iesu. Tunc imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum sanctum.* At nullos refutat Hieronymus: non enim negant Lucas, & alij, in Baptismo dari Spiritum sanctum, nisi in illa plenitudine, qua datur in Confirmatione.

CAPVT SECVNDVM.

Probatnr ex Scriptura Sacramentum Confirmationis.

 VINQVE argumentis probandum est, Confirmationem esse Sacramentum verè, ac propriè dictum, ut Concilium Tridentinum docet, sess. 7. can. 1. de Confirmatione. **PRIMO**, ex Scripturis. **SECVNDO**, ex traditione, & testimonijs summorum Pontificum. **TERTIO**, ex testimonijs Conciliorum. **QVARTO**, ex testimonijs Patrum Græcorum. **QVINTO**, ex testimonijs Latinorum.

T. Quod ad **PRIMVM** attinet: Tria requiruntur ad essentiam Sacramenti Christiani propriè dicti. **PRIMO**, promissio gratiæ. **SECVNDO**, signum sensibile cum verbo, quod sit medium, seu organum, quo applicetur promissio. **TERTIO**, mandatum diuinum, quo id iubeatur ministrari. Hæc tria postulant sibi ostendi ex Scripturis in quæstione de Confirmatione, Calvinus lib. 4. Instit. cap. 19. §. 5. & Kemnitius in 2. part. Examinis, pag. 276. *In hac quæstione, inquit Kemnitius, quæ sine illa media, per quæ credendum sit Spiritum sanctum velle efficacem esse, ante omnia perimus ex verbo Dei nobis monstrari, expressum*

expressum mandatum, & promissionem diuinam: quando enim illa habemus, tunc scimus medium illis, utpote diuinum institutum, reuerenter esse utendum: scimus etiam quid illis tribuendum sit. Hæc ille. Itaque nihil aliud requirunt: & merito: nam ad hæc reuocantur omnia; & omnium consensu Sacramentum est praprie dictum, vbi hæc tria inueniuntur.

Ac promissio quidem, & certè amplissima habetur, Ioan. 14. vbi Dominus promittit Spiritum paraclætum, qui consolatur in omnibus aduersis. Item cap. 15. vbi promittit eundem Spiritum sanctum, qui faciat discipulos fortes, atque intrepidus in testificatione veritatis: Et cap. 16. vt arguat mundum de peccato, de iustitia, & de iudicio, id est, qui det robur Apostolis ad arguendam infidelitatem hominum, & testificandam Christi iustitiam, & annunciandum Principem huius mundi iam esse iudicatum. Item Luc. vlt. *Sedete in ciuitate, donec induamini virtute ex alto.* Denique Actor. 1. *Accipietis virtutem superuenientis Spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes, &c.* Hanc certè diuinam esse promissionem, & in Scripturis haberi, & ea promitti hominibus iam baptizatis, & iustis gratiã ampliorem Spiritus sancti, qua fiant fortes in confessione fidei, nullo modo negari potest.

Iam verò medium, seu organum, seu signum sensibile consistans ex rebus, & verbis, quibus applicetur illa promissio, fuit manus impositio cum oratione. Nam Apostoli quidem singulari miraculo, & beneficio receperunt illam gratiam promissam sine vllò medio, seu Sacramento in die Pentecostes, vt notum est ex Act. 2. At verò ceteri recipiebant illam eandem gratiam ministerio Apostolorum per illud medium, vt patet Actor. 8. *Tunc imponebant manum super illos, & accipiebant Spiritum sanctum;* & antea dixerat illos venisse, vt orarent. Idem habetur Actor. 19. Et quod hoc medium sit mediũ, quo applicatur promissio facta de mittendo Spiritu sancto, patet ex effectu: nam cuiuscunque baptizato Apostoli manus imponebant, veniebat super eum Spiritus sanctus. Denique quod istud donũ, quod dabatur tunc omnibus baptizatis per manus impositionem, fuerit illud ipsum, quod promissum fuit Apostolis, patet ex testimonio S. Petri, qui Actor. 2. concionabatur populo, & promittebat idem donum, quod ipse acceperat, si crederent, & baptizarentur: & allegabat Ioëlem, qui prædixerat

rat

rat donum illud effundendum, non super Apostolos tantum, sed super omnem carnem. Idem etiam Petrus Actor. II. testatur, Cornelium, & eius comites accepisse idem donum, quod acceperunt Apostoli in Pentecoste: *Nihil, inquit, dixerunt miser nos & illos, & tamen Scriptura nulquam meminit alterius medij, seu signi sensibilis, quo daretur donum illud, nisi manus impositionis cum oratione.*

Restat mandatum. Sed pro mandato damus illis mandati executionem. Nunquam enim Apostoli ita ordinariè, & securè imposuissent omnibus baptizatis manus, ut veniret super eos Spiritus sanctus, nisi Dominus hoc eis mandasset. Quemadmodum etiam hic in terris cum famulus aliquid agit, quod non potest nisi iussu Domini, & non est stultus; omnes intelligunt, eum habere mandatum, etiamsi is non dicat se habere mandatum; ut si lictores capiant magnum aliquem virum in medio foro, aut si viatores indicant senatoribus tali esse habendum senatum, &c. Fuisse autem ritum illum ordinatum, & communem omnibus baptizatis, patet ex cap. 8. & 19. Actor. & ex epistola ad Hebr. cap. 6. Itaque ipse etiam Calvinus cum lib. 4. Institut. cap. 19. §. 5. postulasset mandatum sibi ostendi, respondet ipse sibi nomine Catholicorum, §. 6. *Tuentur, inquit, se quidem Apostolorum exemplo, quos nihil temerè fecisse existimant; ac responsionem admittens, ait: Id sane rectè; nec à nobis reprehenderentur, si se Apostolorum imitatores ostenderent, &c.*

Nunc videndum est, quid ad hoc argumentum respondeat aduersarij. PRIMA solutio est Calvini loco citato; quod illa manus impositio non fuerit Sacramentum, sed quadam oblatio baptizatorum Deo: solebant enim per manus impositionem offerre Deo, quos baptizauerant.

At hæc solutio facile refellitur. Nam IN PRIMO si Calvinus tantum dicit, sed nec probat, nec potest probare ullo testimonio, nisi sua ipsius auctoritate. Sic enim ait: *Huic manus impositioni non altius subesse mysterium cogito, sed huiusmodi ceremoniam ab illis adhibitam interpretor, ut ipso gestu significarent se Deo commendare, & velut offerre eum, cui manus imponebant.* DEINDE Scriptura dicit, quod ad illam manus impositionem, sequebatur continuo effusio doni mirabilis; immò etiam asserit Scriptura, per illam impositionem manu-

manuum datum Spiritum sanctum, Actor. 8. sicut dicit Tit. 3. per lauacrum regenerationis saluos nos fieri. Vt igitur lauacrum non est simplex oblatio, sed mysterium conferens gratiam; ita etiam impositio manuum. PRAETEREA offerre Deo baptizatum, non est aliquid maius, quam baptizare, praesertim secundum Calvinum, qui dicit nihil subesse mysterij in hac caeremonia: ergo poterant offerre illi ipsi, qui baptizauerant. At Scriptura contrarium docet. Nam Actor. 8. Philippus baptizat, & tamen non potest imponere manus, sed veniunt ad hoc faciendum Petrus & Ioannes. Et Actor. 19. Paulo praesente baptizantur duodecim viri, & non exprimitur à quo, quia quilibet poterat id facere: at baptizatis Paulus ipse manus imponit. DENIQUE quid opus erat noua oblatione, cum ipso, quod quis baptizatur, offerat se Deo, eiusque legibus, & obsequio se subiiciat?

SECUNDA solutio est eiusdem Caluini ibidem, & Brentij in Confess. Wittenberg. cap. de Confirmatione, qui dicunt, Deum initio nascentis Ecclesiae per manus Apostolorum dedisse fidelibus dona quaedam visibilia Spiritus sancti, vt donum linguarum, donum miraculorum, & similia; ex quo sequitur illam impositionem manuum non fuisse Sacramentum, quia non dabat gratiam iustificationis. Et confirmant ex similibus; nam umbra Petri curabantur homines, Actorum 5. & per sudarium Pauli Actor. 19. & tamen non facimus inde Sacramenta.

SED haec etiam solutio facile reiici potest. Nam quod dicunt, illam impositionem manuum non dedisse nisi dona quaedam loquendi linguis, & miraculorum; falsum est. Nam in primis dona illa gratis data non dicuntur in Scriptura simpliciter Spiritus sanctus, nec dicitur Spiritus sanctus habitare in eo, in quo non sunt nisi illa dona; quin potius è contrario Spiritus sanctus effugiet fictum, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Sapient. 1. dona autem illa gratis data, etiam in peccatoribus interdum inueniuntur; vt patet Matth. 7. At per manus impositionem Apostolorum dabatur ipse Spiritus sanctus Actor. 8. & 19. non igitur solum dona illa gratis data. SECUNDO id dabatur per manus impositionem, quod promiserat Dominus Ioannis 14. 15. 16. & Lucae ultimo, vt supra ostendimus. At quod promisit Dominus, non erat donum
lingua-

linguarum, aut curationum (id enim fuit additamentum quoddam) sed gratia roborans, & confirmans in fide. **TERTIO.** Dona illa non erant communia omnibus, vt patet ex Rom. 12. & 1. Corinth. 12. *Nunquid omnes prophetant? nunquid omnes loquuntur linguis?* At Spiritus sanctus per manus impositionem dabatur omnibus, vt aperte colligitur ex locis notatis Actorum 8. & 19. **QUARTO.** Apostolus Hebr. 6. numerat impositionem manus cum Baptismo, cum fide, cum poenitentia, cum aliis rebus, quæ pertinent ad salutem, immo etiam ad fundamenta religionis, vt ibidem Apostolus dicit. At certè loqui linguis, & prophetare, non pertinet ad salutem, multò minus fundamenta religionis. **QUINTO.** Si nihil aliud conferebat Spiritus sanctus datus per manus impositionem, nisi dona illa miraculorum; certè nunquam Apostoli primarij Petrus, & Ioannes ex Hierusalem in Samariam descendissent, vt manus imponerent. Nam satis multa miracula operabatur Philippus in Samaria, vt non essent ibi necessarij alij, qui miracula facerent. **SEXTO.** Idem ostendunt exempla, quæ aduersarij proferunt de vmbra Petri, & sudario Pauli; nusquam enim legimus per ea instrumenta datum esse Spiritum sanctum, sed solum temporalem sanitatem.

TERTIA solutio est ea, quam attingit quidem loco citato Calvinus, sed latius eam persequitur Kemnitius, pag. 290. In Apostolis priuilegium singulare fuit, vt Spiritum sanctum darent per manus impositionem: habuerunt enim illi peculiare mandatum, & promissionem de hac re. At nos non habemus eiusmodi mandatum, & promissionem; igitur temerè imitari conamur. Confirmatur argumentum ex euentu. Nam ad eorum manus impositionem sequebatur effectus; ad nostram nihil sequitur; etiamsi enim quis millies manus imponat, non descendunt linguæ igneæ. Cessauit igitur donum illud: proinde ociosa, & inanis cæremonia remansit.

HÆC quoque solutio facilè reiici potest. Nam **IN PRIMITIIS** non ostendent aduersarij, vbi mandauerit Dominus Apostolis, vt manus imponerent ad Spiritum sanctum recipiendum. Legimus quidem Marci ult. *Super ægros manus imponent, & bene habebunt;* sed illa dicuntur omnibus fidelibus, non

non autem solis Apostolis: *Signa*, inquit, *eos qui crediderint, hæc sequentur, &c.* & præterea ista est impositio manus ad morbos pellendos, non ad Spiritum aduocandum. Legimus item Ananiam Actor. 9. accepisse mandatum, vt Paulo manus imponeret; quem locum perperam Calvinus exponit de manus impositione, de qua nunc agimus, cum in Antidoto Concilij Tridentini, sess. 7. can. 3. de Confirmatione, tum in Instit. lib. 4. cap. 19. §. 10. Sed is locus nihil facit ad rem. Nam illa impositio manus fuit curatiua ad depellendam cæcitatē corporalem, non ad dandum Spiritum sanctum: vnde etiam ante Baptismum facta est. SECUNDO, neque ostendent Apostolis vsquam factam esse promissionem, vt cui manus imponerent, daretur Spiritus sanctus. Promisit quidem Apostolis Dominus Spiritum sanctum, quem & acceperunt in die Pentecostes: at vt ipsi aliis darent, nusquam legimus; & tamen dabant, & quidem ordinariè. Non igitur requirebatur peculiaris promissio. TERTIO, promissio generalis est non solis Apostolis, sed toti Ecclesiæ facta; igitur, & cæremonia, qua applicatur promissio, generalis esse debet, & perpetua. Probatur antecedens, Nam etiam si Dominus Apostolos alloquebatur, cum promittebat Spiritum sanctum, tamen in eis Ecclesiam totam alloquebatur, vt ait S. Leo, ferm. 9. de Quadragesima: *Tota, inquit, Ecclesia salutare suum in iis qui aderant, vniuersaliter audiebat.* Vnde etiã Dominus ait Matth. vlt. *Vobiscum sum omnibus diebus, vsque ad mundi consummationem.* Vbi alloquitur eos, qui erant omnes morituri intra centum annos, & tamen dicit se cum eis semper futurum, quia nimirum, & ipsi semper erunt in posteris suis. Item ex eo, quod ait Luc. 22. *Hoc facite in meam cõmemorationem;* quod certè ad alios etiam pertinet, qui Apostoli non erant. Vnde beatus Petrus, qui eas promissiones rectissimè intelligebat Actor. 3. omnibus pollicebatur Spiritum sanctum, si crederent, & baptizarentur; & allegabat vaticinium Ioëlis: *Effundam de Spiritu meo super omnem carnem.* ACCEDIT etiam ratio euidens. Nam caussa, cur Deus promisit, & dedit Spiritum sanctum, non minus locum habet in nobis, quàm in Apostolis; siquidem omni tempore egent fideles virtute Spiritus sancti ad resistendum in persecutione & confitenda fide. Neque Dominus providere potuit, aut voluit Ecclesiæ suæ

ad

ad annos decem, aut viginti, & non perpetuò, quando illa auxilio indiget.

SED respondet Kemnitius, promissionem quidem esse generalem, sed organum, quo illa applicatur, non esse iam impositionem manus, sed alia instrumenta, nimirum Baptismum, & Eucharistiam. AT QVI hoc est temerè, & pro arbitrio, imò etiam contra verbum Dei fingere organa, quibus applicentur diuinæ promissiones. Nam si Baptismus, & Eucharistia applicant promissionem prædictam, cur Apostoli utebantur manus impositione? deerant fortasse illis Baptismus, & Eucharistia? DEINDE Apostoli ante Christi passionem baptizati fuerant, & Eucharistiam sumpserant, & tamen post illa omnia promittitur eis Spiritus sanctus. Non igitur acceperant hoc donum, nimirum in ea plenitudine, quæ danda erat in Sacramento Confirmationis, per Baptismum, & Eucharistiam.
 PRÆTEREA Actor. 8. Samaritani baptizati erant, & tamen Lucas disertis verbis dicit, Spiritum non venisse in quēquam illorum, nisi post manus impositionem Apostolorum. DENIQVE cum ipsa Scriptura tam apertè doceat, medium ad recipiendum hoc donum esse manus impositionem, quanta temeritas est hoc medium reiicere, & alia confingere?

AT, inquit, cessauit effectus ille, qui sequebatur ad impositionem manus. RESPONDEO; Cessauit quoad visibilia symbola, non quoad inuisibilem gratiam. Nam posse dari etiam inuisibiliter Spiritum sanctum, constat ex facto Domini Ioan. 20. ubi insufflauit, & dixit: *Accipite Spiritum sanctum*; debuisse autem dari semper, saltem inuisibiliter, paulò antè probatum est. Fuit autem causa rationabilis, quare tunc daretur visibiliter, nunc solùm inuisibiliter; quia initio Ecclesiæ ad fidem plantandam, & nutriendam, eiusmodi miracula necessaria erant. Vnde AVGVSTINVS, lib. 3. de Baptismo, cap. 16. *Neque enim temporalibus, inquit, & sensibilibus miraculis attestantibus, per manus impositionem, modò datur Spiritus sanctus, sicut antea dabatur ad commendationem rudis fidei, & Ecclesiæ primordia dilatanda. Qui enim nunc hoc exspectat, ut quibus manus ad accipiendum Spiritum sanctum imponitur, repente incipiant loqui linguæ? Sed inuisibiliter, & latenter intelligitur per vinculum pacis eorum cordibus diuina charitas inspirari.*
 Deni-

Denique idem patet ex similibus. Nam initio Ecclesiæ, quæ credebant, operabantur miracula iuxta illud Marci ultimo: *Signa, eos, qui crediderint, hæc sequentur; super ægros manus imponent, et bene habebunt.* Nunc cessavit iste effectus fidei. Nec tamen est fides otiosa, & inanis, quia habet effectum suum principalem, qui est viuificare: *Iustus enim ex fide uiuit*, Hebr. 10. Vide Gregorium in homilia Euangelij Ascensionis. Pari ratione in principio Ecclesiæ puniebantur peccatores uisibilibus pœnis, ut patet de Anania, & Sapphira, Act. 5. de Elima Mago Act. 13. de iis, qui indignè communicabant, 1. Corinth. 11. At num hoc tempore, quia non puniuntur ista peccata uisibilibus pœnis, idèò impunita manebunt, & non saltem inuisibiliter punientur, & hic, & in alia uita? Ita igitur & in bonis.

Q V A R T A solutio est Kemnitij, pag. 291 totum locum Act. 8. 19. nihil pro nobis facere, cum nos impositionem manus reiecerimus, & in eius locum unctionem Chrismatum subiecerimus.

Hæc solutio nulla est. Nam ut omittā, quæ infra de Chrismate dicenda sunt, falsum est, reiectam esse manus impositionem. Bis enim Episcopus manus imponit confirmandis, ut ex Pontificali Romano intelligi potest, semel cum super eos manus extendit, atque orat: & rursus cum signat in frōte: atque ungit; ipsa enim unctio, & signatio cum manu fiat, manus impositio rectissime dicitur, ut docet Hugo libro 2. de Sacramentis, pag. 7. capite. 2. Unde etiam Marc. 7. cum postulasset quidam, ut Dominus manus imponeret lunatico; ille id fecit, nam digito tetigit linguam, & aures eius.

CAPVT TERTIVM.

Probatnr ueritas testimoniis summorum Pontificum.

N U N C secundò probanda est ueritas ex ueterum, & sanctorum Pontificum responsis. Adferemus autem testimonia, quæ non quidem disertis uerbis affirmant, Confirmationem esse Sacramentum (id enim neque necessarium est, & facile posset detorqueri ad signifi-